

BOEKBESPREKINGEN

- I. VIRTANEN: *Free autoplasic bone grafting in mandibular defect fractures*. Suomen Hammaslääkäriseuran Toimituksia Finska Tandläkarsällskapetets Förhandlingar Vol. 57, 1961, supplementum I, 153 pag.

Deze studie betreft kaakverwondingen uit de laatste wereldoorlog en stamt uit de afdelingen Mondheelkunde (Prof. KIVIMÄKI) en Röntgenologie (Prof. PAATERO) van het Tandheelkundig Instituut van de universiteit van Helsinki. Het materiaal omvat 140 gevallen van mandibula verwondingen met verlies van bot of waarbij een pseudarthrosis was ontstaan.

Bij de behandeling werd gebruik gemaakt van een beentransplantaat van eigen rib of crista iliaca.

In het na-onderzoek, dat zich over 11 jaren uitstreckte konden 84 gevallen worden betrokken.

De conclusies waartoe de schrijver komt zijn als volgt:

1. Autoplastische beentransplantatie is een onmisbare operatieve behandeling van defectfracturen van de mandibula door oorlogsverwondingen, waarbij in het merendeel der gevallen herstel der continuïteit van het bot verkregen kan worden. Wanneer post-operatieve infectie kan worden voorkomen in wel tenminste 80 % van alle gevallen.

Hoewel consolidatie van de mandibula fragmenten door bottransplantatie een noodzakelijke conditie is voor het herstel der functie, toch bepaalt de botverbinding op zichzelf niet het functionele resultaat. Dit hangt fundamenteel af van de resten van het gebit die gespaard zijn gebleven en van de prothetische restauratie.

2. Bot verkregen van een rib of van de crista iliaca zijn voor dit doel ten naaste bij gelijkwaardig.

3. Meestal is binnen het verloop van twee maanden de consolidatie al wel vast te stellen van het in het mandibuladefect aangebrachte transplantaat, hoewel de verbindende callus pas een maand later op de röntgenfoto's zichtbaar wordt.

4. Benige verbinding tussen het transplantaat en de mandibulafragmenten, weerspiegeld in de vorming van de verbindende callus, ontstaat niet eerder dan dat de regeneratie het stadium van predominante substitutie heeft bereikt.

5. Het beentransplantaat dat in een mandibuladefect is aangebracht neemt gewoonlijk niet de vorm aan van het te vervangen botgedeelte. In sommige gevallen wordt het wel tamelijk dik, mits de mandibulafragmenten dicht bij elkaar staan en het transplantaat tegen de onderste randen ervan is bevestigd, waardoor de voorwaarden geschapen kunnen worden voor een overvloedige callusvorming.

6. De aanpassende groei van het transplantaat in het mandibuladefect blijft misschien gering door een verminderde functionele stimulatie.

7. De functie van de kaak die verkregen is door beentransplantatie en primaire prothetische reconstructie op de rest van het gebit gaat gewoonlijk achteruit, doordat de prothese dikwijls niet wordt gedragen, terwijl de overgebleven tanden en kiezen voortdurend slechter worden. Het niveau van het eerste functionele resultaat zou voor langere tijd behouden kunnen blijven door regelmatige controle en behandeling van de rest van het gebit en zonedig hernieuwde prothetische behandeling.

M. HUT

GEOFFREY L. HOWE: *The extraction of teeth*. Bristol: John Wright & Sons Ltd. 1961. 70 blz. prijs 17 s. 6 p.

De schrijver is hoogleraar in de mondheelkunde aan de universiteit van Durham. Sir KELSEY FRY heeft een kort voorwoord geschreven. Beiden zijn thuis in het gebied van het onderwijs en weten hoezeer er behoefte bestaat aan een publicatie van de elementaire begrippen omtrent de tandextractie. Het boekje is bedoeld voor de student, maar haalt de practicus met ervaring niet dikwijls de fijne kneepjes uit zo'n geschrift, waar de beginneling in zijn onwetendheid overheen leest?

In een vijftal hoofdstukken worden achtereenvolgens behandeld: methoden van extractie en anesthesie, indicatie en onderzoek (waarbij enige zeer goede voorbeelden van het belang van röntgenfoto's vóór de ingreep), de intra alveolaire extractie, de transalveolaire extractie, extractie techniek bij het toepassen van narcose en complicaties bij extractie.

Hoewel de practicus wellicht zal zeggen dat hem niets nieuws werd geboden, toch zal hij ongetwijfeld zijn geheugen na lezing van dit kleine boekje hebben opgefrist en het met een dankbaar gevoel ter zijde leggen. Wij willen het dan ook gaarne aanbevelen.

M. HUT

ARTHUR H. WUEHRMANN: *Radiation protection and dentistry*. The post graduate dental lectures series. The C.V. Mosby Co 1960 St. Louis. 238 pag., prijs \$ 6.50.

Praktisch al de problemen die in verband staan met de bescherming tegen röntgenstralen in de tandheelkunde worden in dit circa 200 pagina's tellende boek besproken. Het is in een zeer duidelijke en goed leesbare stijl geschreven. In een zevental hoofdstukken worden o.a. behandeld: Fundamentele effecten door straling in materie opgewekt, fysische eigenschappen van röntgenstralen, schadelijke werking van röntgenstralen, voorkomen van schadelijke effecten, methoden om de schadelijke effecten te verminderen.

Tot nu toe was nog geen werk beschikbaar dat dit onderwerp zo volledig en zo duidelijk beschrijft. Theoretische problemen worden voor zover niet van direct belang niet behandeld. (Wel vaak aangeduid). Illustraties vaak in typisch Amerikaanse stijl verduidelijken de tekst.

Praktische vragen, die in de praktijk naar voren komen zoals: hoe bepaal ik de juiste belichtingstijd, hoe bepaal ik de grootte van het diafragma, etc. worden uitgebreid behandeld met de nodige illustraties.

Enkele gedeelten zullen iets meer studie vergen en zijn soms ook niet geheel duidelijk, zoals b.v. over de hoeveelheid opgewekte secundaire straling bij verschillende spanningen. Dit zijn echter bezwaren die in het niet vallen bij de vele goede kwaliteiten.

Voegt men hier nog aan toe, dat het boekje een zeer smakelijk uiterlijk zowel als innerlijk heeft, dan is wel duidelijk dat dit werk aanbevolen moet worden aan iedere tandarts die een röntgenapparaat in zijn praktijk heeft.

J. VAN AKEN

Deutscher Zahnärzte Kalender 1962. 21. Jahrgang. Redactie: Prof. Dr. EWALD HARNDT. Uitgave: Carl Hanser Verlag/München. 335 blz. prijs: geb. 17.80 DM.

Wederom heeft een rood gejaaste uitgave van het bekende jaarboek(je) zijn plaats ingenomen naast de 20 voorgangers. Gelijk reeds bij vroegere aankondigingen werd be-

klemtoond, is de opzet van deze „kalender” om op onderscheiden gebieden der tandheelkunst de practicus antwoord te geven op vragen, die uit zijn dagelijkse werkzaamheid oprijzen. Deze vragen kunnen van zeer uiteenlopende aard zijn en aldus worden in dit boekje (naar zijn formaat) onderwerpen behandeld zowel op wetenschappelijk-klinisch en therapeutisch terrein als op medicamenteus en velerlei praktisch gebied. Deze verscheidenheid en de daarin vastgelegde veelheid van gegevens en vraagstukken bieden gelegenheid om zich inzicht en zekerheid te verschaffen waar eigen paraat weten tekort schiet of aanvulling blijkt nodig te hebben.

Beter dan een beschouwing geeft een opsomming van de voornaamste behandelde thema's een voorstelling van wat de door de jaren trouwe lezer van de opeenvolgende jaargangen in dit nuttige werkje alzo aantreft.

Zo wordt de serie wetenschappelijke opstellen geopend met een beschouwing van Prof. FRANK over de vitale exstirpatie bij eenwortelige elementen, gevolgd door een overzicht van Dr. D. HERMANN over de veranderingen van het mondslijmvlies bij algemene aandoeningen. De differentieeldiagnostische betekenis van hoofdpijn in de tandheelkundige praktijk wordt uiteengezet door Prof. SCHNEIDER. Vanuit de ervaring behandelt Dr. STELLMACH de algemene gevoelloosmaking voor wat betreft de onderscheidene middelen en technieken, van belang voor de ambulante praktijk. Dr. R. HARNDT bespreekt bloedtransfusie en die van vervangpreparaten, zomede de factoren waarmee rekening moet worden gehouden.

Hierop volgt een tweetal artikelen met betrekking tot de partiële prothese, geschreven door resp. HROMATKA en J. JANTZEN, benevens wenken voor de opstelling van het bovenfront (K. EICHNER); Prof. REUMUTH wijdt een beschouwing – op basis van een analyse van de kauwbewegingen – aan de vormgeving van het articulatievlak bij kronen, bruggen en protheses. Ter afsluiting is een lijst opgenomen van de bij de prothetiek in gebruik zijnde werkstoffen van niet-metallische oorsprong. De samensteller, Prof. WEIKART, is tot niet minder dan 300 gekomen!

De orthodontie is vertegenwoordigd met een opstel over de behandeling van dysgnate afwijkingen met behulp van activatoren (Prof. WUNDERER); daarna bespreekt Dr. FROMMHOLD het stralingsgevaar en de bescherming daartegen in de tandheelkundige röntgenologie.

Met dit dozijn artikelen is de inhoud nog geenszins weergegeven. Wie omtrent de „belangrijkste” geneesmiddelen zich wil oriënteren staat een uitgebreide lijst met vermelding van eigenschappen, werking en toepassing, ter beschikking. Voorts nog bijdragen betreffende industriële nieuwigheden, belastingaangelegenheden, de tandheelkundige studie in Duitsland, de wettelijke honorarium-voorschriften en nog veel meer dat ook voor de niet-Duitse lezer waard is om er kennis van te nemen.

Een verdere aanbeveling kan gevoegelijk achterwege blijven; ook deze jongste „kalender” bevestigt de reputatie van Prof. HARNDT's redactorale goede zorgen.

P. H. BUISMAN